

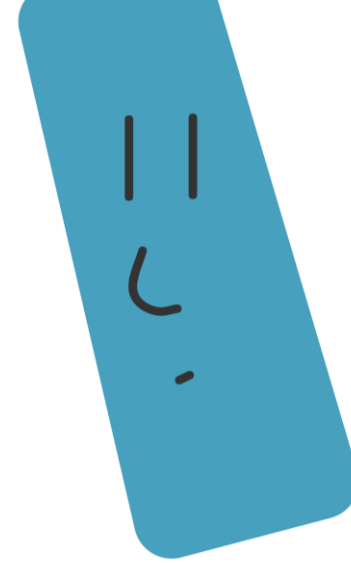

Osallisuuden voima

Arvokas - Eriarvoisuuden vähentämisen ja osallisuuden lisäämisen
avustusohjelma

Kirsti Kuusterä, Ohjelmapäällikkö

Arvokas-avustusohjelma

Arvokas -ohjelma

lyhyesti

2018–2021

25 hanketta ja koordinaatiohanke

30 paikkakunnalla ja valtakunnallisesti

ohjelmakauden budjetti 17,5 miljoonaa €

tavoitteena eriarvoisuuden vähentäminen ja osallisuuden vahvistuminen

tavoitetaan haasteellisessa elämäntilanteessa elävät ja/tai huono-osaisuutta kokevat

viesti kulkee eriarvoisuuden teeman parissa työskenteleville asiantuntijoille ja päättäjille

Arvokas

sinäoletarvokas.fi

Äkilliset elämäntilanteen muutokset

Rikollisuuden ehkäisy

Kodittomuus

Turvallisuus

Sukupolvien väliset suhteet

Digitaalisuus

Työttömyys

Toimintakyky

Riippuvuudet

Lapset, nuoret ja perheet

Luovat menetelmät

Arvokas

Aseman Lapset ry
Barnavårdsföreningen i Finland rf
EHYT ry ja Kehitysvammaliitto ry
Epilepsialiitto ry
Diakonissalaitos
Helsingin NMKY ry
Jyvälän Setlementti ry
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry
Kukunori ry
Lahden Diakoniasäätiö
Loisto setlementti ry
Mannerheimin Lastensuojeluliiton
Lasten ja Nuorten Kuntoutussäätiö
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Pakolaisnuorten tuki ry
Pesäpuu ry
Perheidenpaikka ry
Porttiteatteri ry
Rauman Seudun Katulähetys ry
Romano Missio ry
Satakunnan yhteisöt ry
Sirkkulanpuiston toimintayhdistys ry
Sirkus Magenta ry
SOS-Lapsikylä ry
Uudenmaan Lihastautiyhdistys ry
Suomen Setlementtiliitto ry

Tavoitteiden ja toimintamuotojen kirjo

Miten ymmärrämme osallisuuden?

Osallisuus Arvokas-ohjelman näkökulmasta I

Osallisuuden kokemus muodostuu, kun **tunnetamme olevamme tasavertaisia jäseniä** yhteiskunnassa sekä omissa yhteisöissämme, kuten työpaikalla, harrastuspiireissä ja naapurustossa. Osallisuus ei toteutuakseen vaadi aktiivista osallistumista, vaan jokainen voi osallistua yhteisöihinsä **omien voimavarojensa mukaan**.

Osallisuus Arvokas-ohjelman näkökulmasta II

- Osallisuus on monitahoista kuulumista, tekemistä ja vaikuttamista. Se on yksilöllinen kokemus ja tunne, jolla on sosiaalinen ulottuvuus ja yhteys.
- Usein osallisuus jaetaan
 - a) *poliittiseen osallisuuteen*, jota ovat sekä edustuksellinen demokratia, että ihmisen mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä liittyviin asioihin, sekä
 - b) *sosiaaliseen osallisuuteen*, jossa on kyse kiinnittymisestä yhteisöihin, ympäristöön ja yhteiskuntaan.
 - c) Toisinaan mukaan liitetään myös *osallisuuden hyvinvointiulottuvuus*, jolla tarkoitetaan riittäviä aineellisia resursseja ja toimintamahdollisuuksia. (Esim. Raivio & Karjalainen 2013.)

Osallisuuden mittaaminen

THL:n osallisuusindikaattorin väittämät:

- Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä
- Saan myönteistä palautetta tekemisistäni
- Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön
- Olen tarpeellinen muille ihmisille
- Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun
- Tunnen, että elämälläni on tarkoitus
- Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita
- Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen
- Koen, että minuun luotetaan
- Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin.

Näkökulmia osallisuuteen Arvokkaan osallistujakyselystä

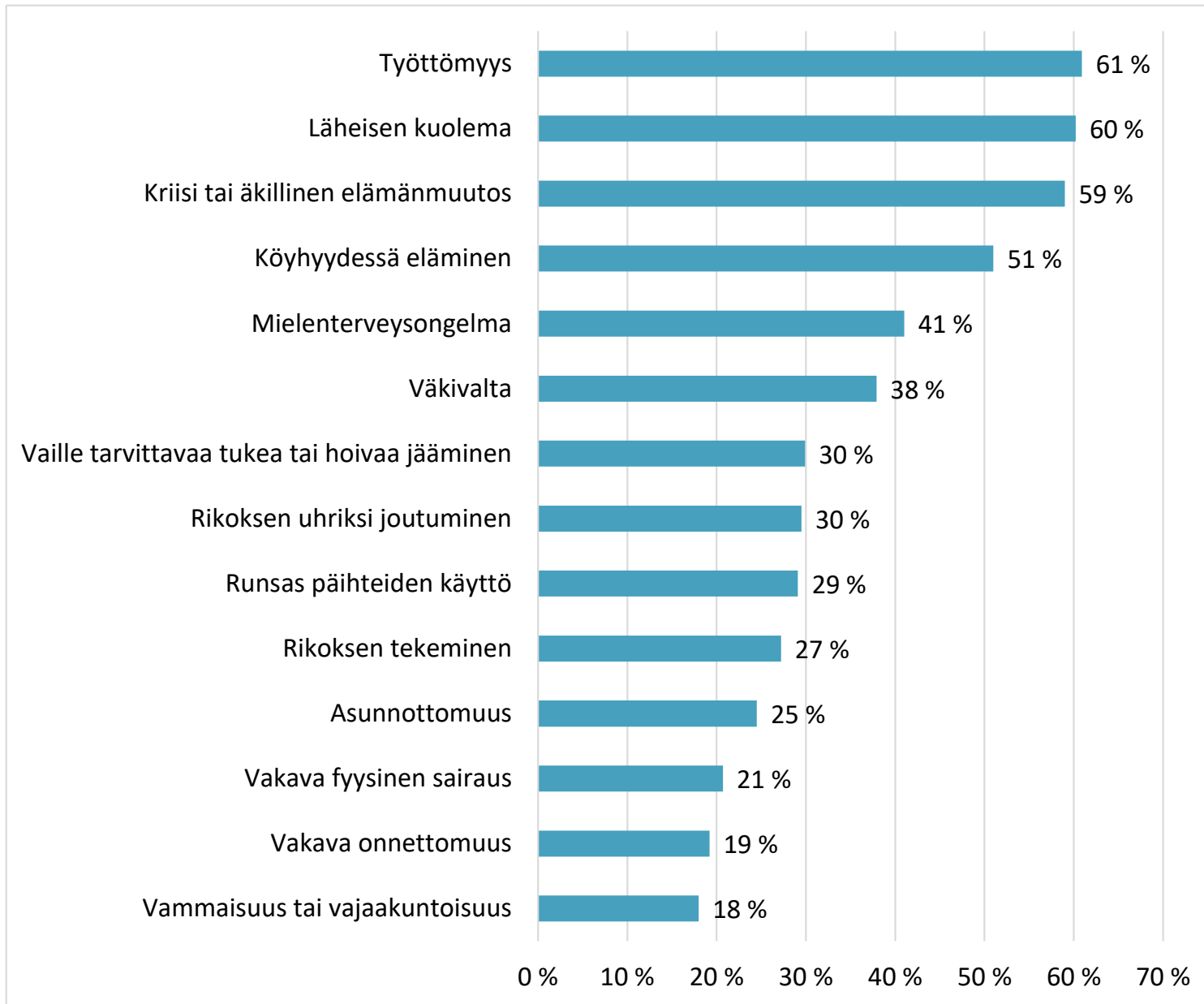

Arvokkaan osallistujakysely

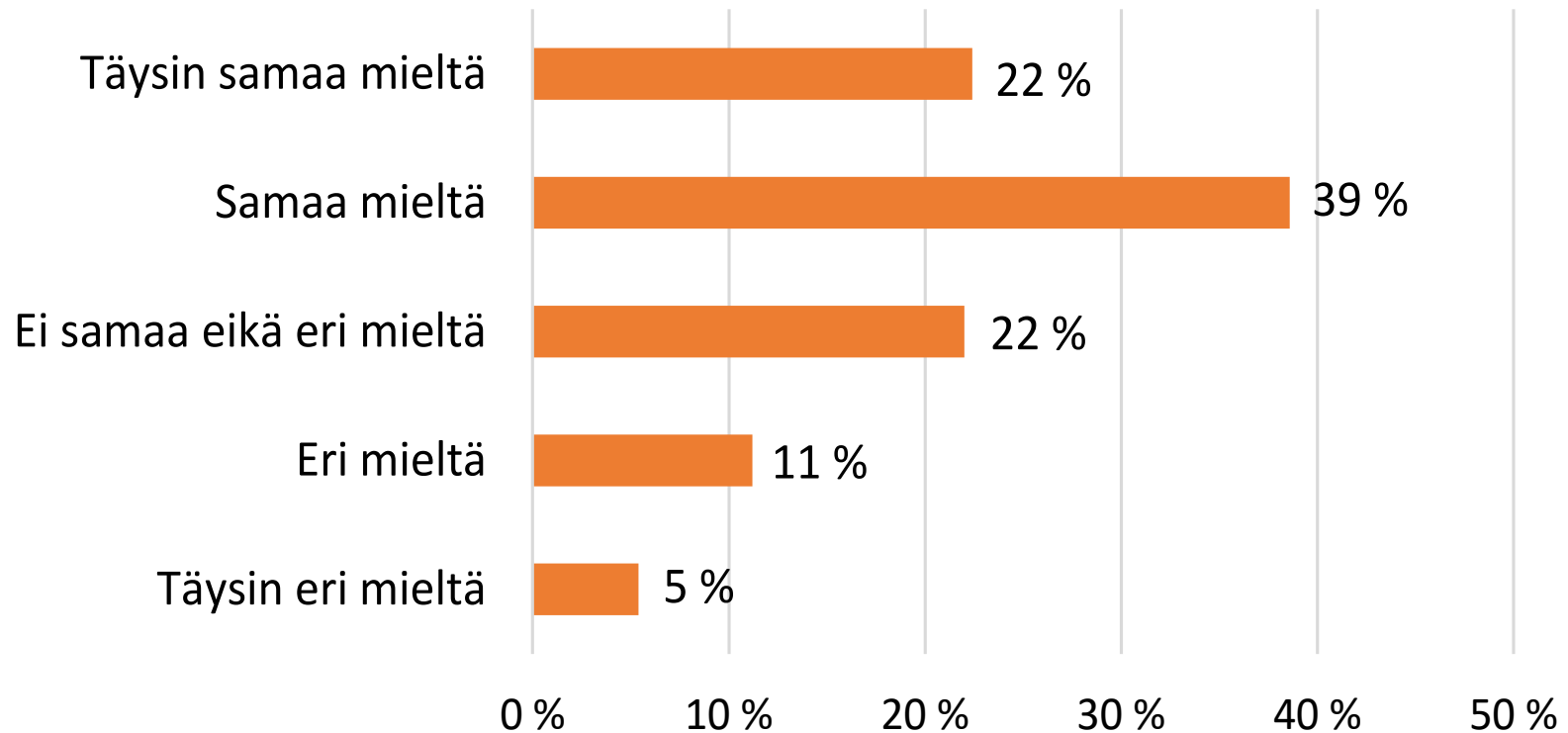
- Tietoa on kerätty vuosina 2019-2021 siitä, millaisia vaikutuksia hankkeiden toiminnalla on siihen osallistuvien ihmisten arjen hyvinvointiin ja osallisuuteen
- Aloitus- ja seurantakysely, aika näiden välissä hankkeiden harkinnan mukaan
- Vastauksia 437 vastausta yhteensä 310 henkilöltä
- Yhdistettävissä olevaa seurantatietoa on 127 henkilöltä

- Osa indikaattoreista vastaa tunnettujen hyvinvointi- ja osallisuustutkimusten kysymyksenasettelua
- Arvokas-ohjelmassa osallisuuden subjektiivista kokemusta ja sen rakenteellisia ulottuvuuksia jäsennetään seuraavien (kokemuksellisten) alakäsitteiden kautta:
 - Merkityksellisyys / toimijuus / kuuluminen / pystyminen / toiveikkuus / luottamus / positiivinen identiteetti / stigman kokemus / hyvinvoinnin aineelliset ulottuvuudet / resurssivajeiden ylisukupolvisuus
 - Nämä käsitteet on pyritty tekemään mitattaviksi, tieto kerätään osallistujakyselyn avulla.

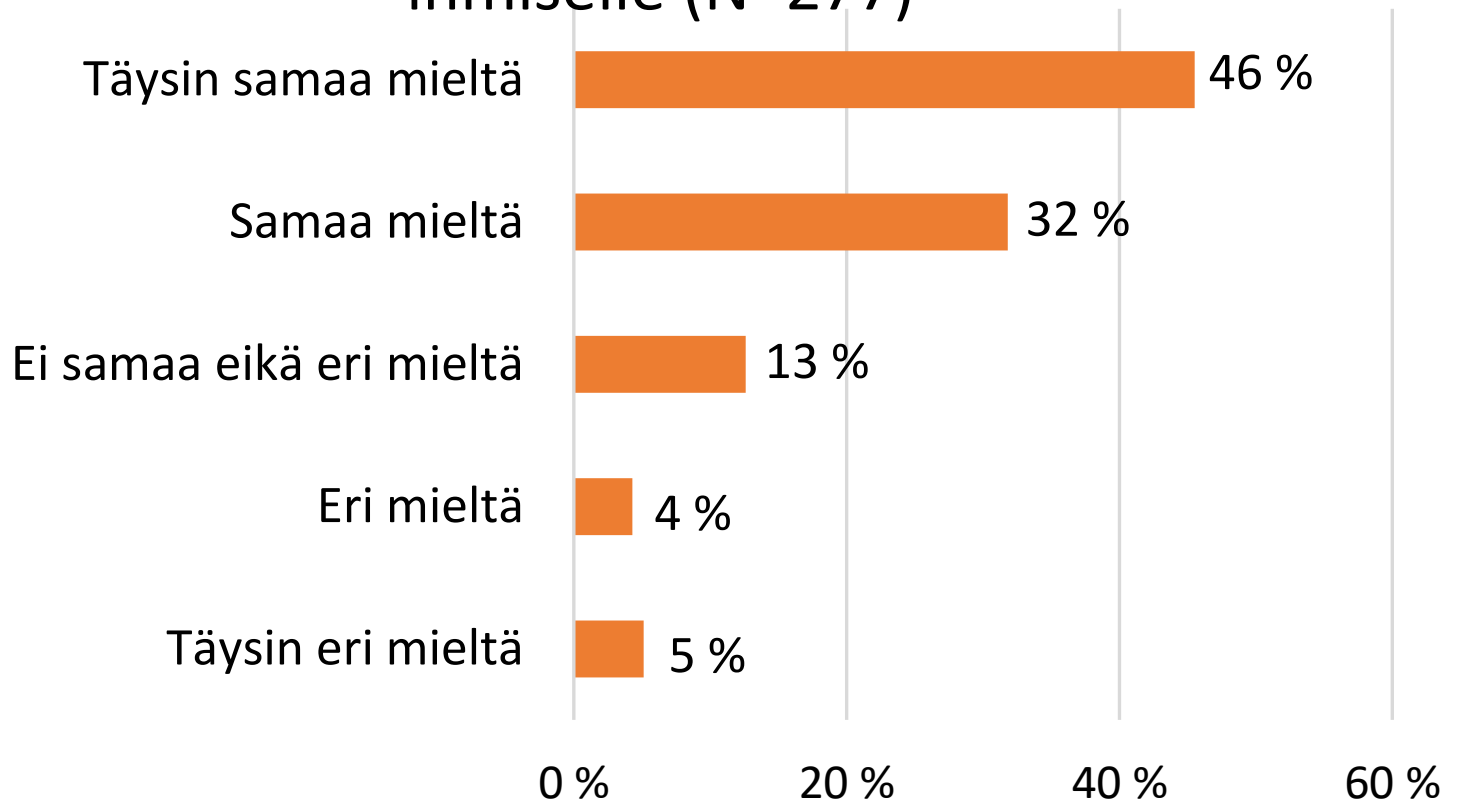
Oletko kohdannut seuraavia asioita henkilökohtaisesti? (N=261)

Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä (N=277)

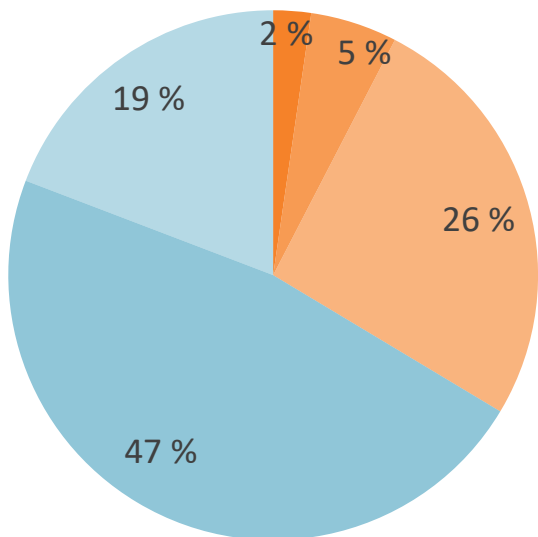

Koen olevani tarpeellinen jollekin toiselle ihmiselle (N=277)

Vahvimmin ulossulkemista kokevat

Koetko, että ihmiset suhtautuvat sinuun pääsääntöisesti positiivisesti? (N=265)

■ Ei koskaan ■ Hyvin harvoin ■ Joskus ■ Melko usein ■ Lähes aina

- Arvokkaan osallistujakyselyssä kysyttiin *koetko, että ihmiset suhtautuvat sinuun pääsääntöisesti positiivisesti*. Joka kolmas (34 %) vastaaja vastasi kokevansa näin korkeintaan joskus.
- Ulossulkemista kokeneet vastaajat erottuivat muista vastaajista myös muiden kysymysten kohdalla.

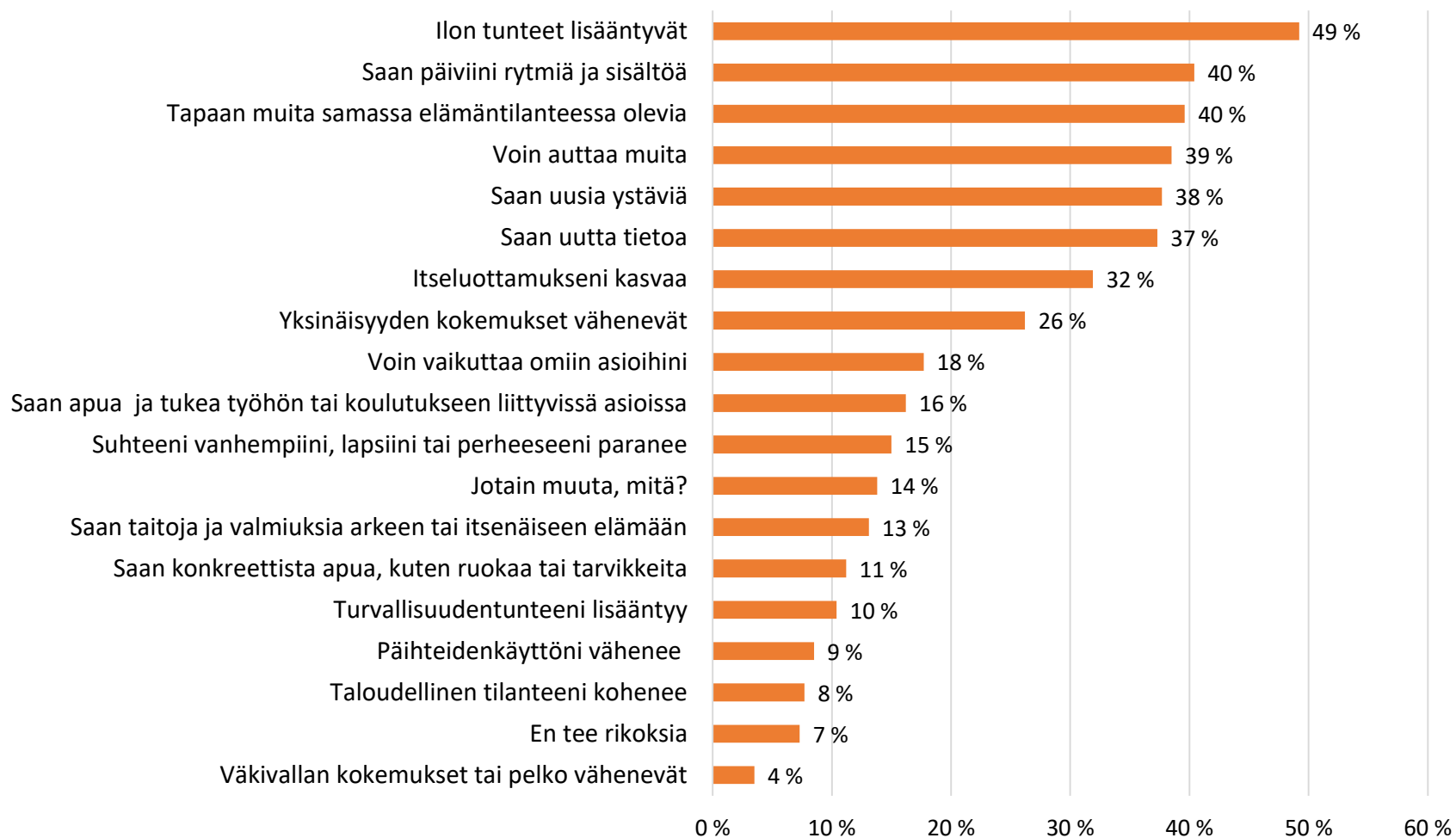
Ulossulkemista kokevat vastaajat erosivat muista vastaajista

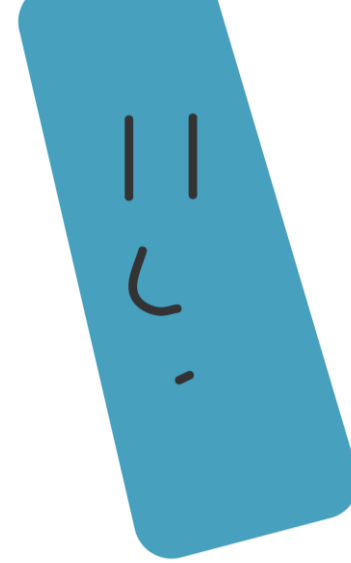
- He osallistuivat selkeästi muita harvemmin muuhun toimintaan
- Olivat muita harvemmin tyytyväisiä ihmissuhteisiinsa
- Arvioivat yhteiskunnallisen asemansa keskimäärin matalammaksi
- Uskoivat muita vähemmän mahdollisuuksiinsa vaikuttaa oman elämänsä kulkuun
- Suhtautuivat muita pessimistisemmin tulevaisuuteensa

Muiden ihmisten kohtaaminen merkityksellistä

- Arvokkaan seurantakyselyssä kysyttiin *Mikä toimintaan osallistumisessa on ollut sinulle tärkeintä?*
- Avoin kysymys ilman valmiita vastausvaihtoehtoja
- Joka toinen (54 %) vastaaja oli kokenut toiminnassa tärkeimmäksi muut ihmiset, yhteisöllisyyden tai kuulumisen kokemuksen, uudet tuttavuudet tai jotain muuta toisiin ihmisiin liittyvää
- Yhdessä oleminen, yhteisöllisyys ja muiden ihmisten tapaaminen oli merkittävää

Mitä toivot tapahtuvan, kun osallistut tähän toimintaan? (1-5 tärkeintä) (N=260)

Arvokkaan teesit osallisuuden lisäämiseen

Osallistumisen kynnyksen madaltaminen

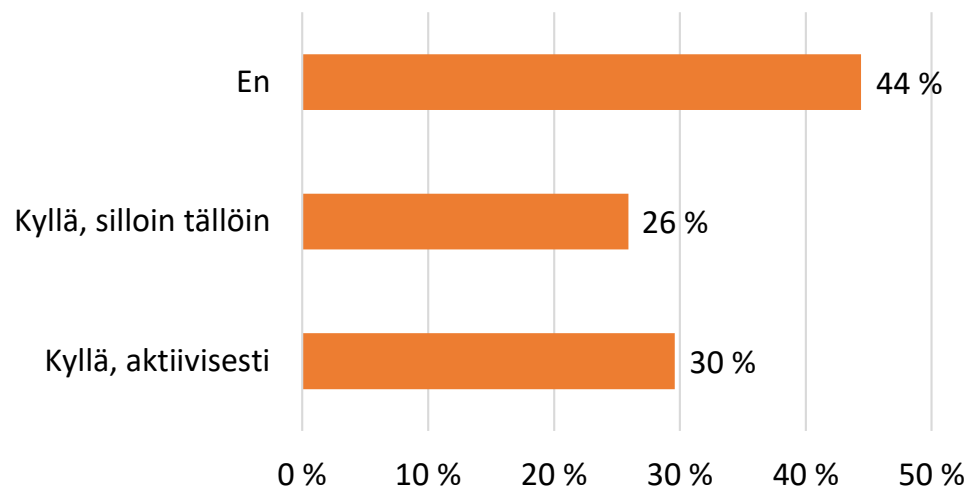
Arvokkaan teesejä I

Uskomme, että jokaisella ihmisellä on oikeus osallisuuteen ja hyvään elämään.

Järjestöt ovat mestareita tekemään osallistumisen kynnyksestä mahdollisimman matalan.

Osallistujakyselyn tulosten perusteella ohjelman hankkeet ovat onnistuneet tavoittamaan ihmisiä, jotka eivät ole löytäneet muuten järjestötoiminnan piiriin.

Osallistutko tämän toiminnan lisäksi jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen, harrastusryhmän tai muun yhteisön toimintaan (esim. urheiluseura, asukastoiminta, puolue, kuoro, seurakunta)? (N=270)

Arvokas

Potentiaali meissä jokaisessa

Arvokkaan teesejä II

Vahvaa osallisuutta yhteiskunnassa rakentavat matalan kynnyksen paikat mennä ja osallistua ja jokaisesta löytyvän potentiaalin huomaaminen.

Lautapelikerhossa Nikke tajusi, että kaikilla ihmisillä on jotain annettavaa. “Tajusin, että jos pystyn jakamaan huonot puoleni, miksen pystyisi jakamaan myös niitä hyviä. Näin, että minussa on jotain jakamisen arvoista.”

Arvokas

Kansalaisjärjestöjen voima

Arvokkaan
teesejä III

Kansalaisjärjestöt ovat merkittävä resurssi haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämisessä.

Suomessa toimii yli 11 000 sosiaali- ja terveysalan järjestöä. Niissä on 1,3 miljoonaa jäsentä ja toimintaan osallistuu puoli miljoonaa vapaaehtoista. Vertaistukijoita järjestöissä on 260 000 ja ne työllistävät kymmeniä tuhansia alan ammattilaisia.

Arvokas-ohjelmakoordinaatio / Suomen Setlementtiliitto ry

Ohjelmapäällikkö – Kirsti Kuusterä
Järjestöjohtaja – Mona Särkelä-Kukko

www.sinäoletarvokas.fi
www.facebook.com/sinaoletarvokas
www.twitter.com/sinaoletarvokas, @sinaoletarvokas
www.instagram.com/sinaoletarvokas, @sinaoletarvokas

